

בבית המשפט העליון

בר"ש 7901/22

בר"ש 8088/22

לפני: כבוד השופט י' עמית

המבקש בבר"ש 7901/22: דן שפר

נגד

המשיבה בבר"ש 7901/22: ועדת האתיקה של המהנדסים והאדריכלים

המבקשים בבר"ש 8088/22: 1. אליהו משה רון
2. שמעון קאופמן

נגד

המשיבה בבר"ש 8088/22: מדינת ישראל - משרד הכלכלה והתעשייה - זרוע
העבודה

שתי בקשות רשות ערעור על פסק דינו של בית
המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בתיק עב"י 51160-
11-21 מיום 12.10.2022 שניתן על ידי כב' השופט
גרשון גונטובניק

בשם המבקש בבר"ש עו"ד דורית דורון

: 7901/22

בשם המבקשים בבר"ש עו"ד דורון רוזנברג

: 8088/22

בשם המשיבה בבר"ש עו"ד יוחאי בן שמואל

: 7901/22

החלטה

שתי בקשות רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים (כב' השופט ג' גונטובניק) בעב"י 51160-11-21, ובעב"י 65381-11-21 מיום 12.10.2022, שבגדרו נדחו ערעורי המבקשים על פסק דינה של ועדת האתיקה של המהנדסים והאדריכלים בתיק מספר 01.09 (להלן : הוועדה).

רקע והליכים קודמים

1. המבקשים הינם מהנדסים שהיו מעורבים בפרשת אסון ורסאי, שבמהלכו רצפת אולם אירועים התמוטטה והובילה למותם של למעלה מ-20 בני אדם ולפציעתם של רבים נוספים. בתמצית, על פי המתואר בפסק דינו של בית משפט קמא, המבקש 1 בבר"ש 8088/22 (להלן: רון) היה המפתח והמשווק של שיטת ה"פל-קל", והמבקש 2 בבר"ש 8088/22 (להלן: קאופמן) יחד עם המבקש בבר"ש 7901/22 (להלן: שפר) היו המהנדסים שאישרו את השימוש בשיטה בבניית אולמי ורסאי.

ביום 17.12.2006 המבקשים הורשעו בבית המשפט המחוזי בעבירות של גרימת מוות ברשלנות וגרימת חבלה ברשלנות. גזר הדין השית על רון עונש של חמש שנות מאסר, ועל קאופמן ושפרהושתו 30 חודשי מאסר (ת"פ (מחוזי י-ם) 3120/02 מדינת ישראל נ' רון (17.12.2006), וגזר הדין מיום 31.5.2007). ערעורים שהגישו הן המבקשים והן המשיבה לבית משפט זה נדחו (ע"פ 9815/07 רון נ' מדינת ישראל (26.11.2008)).

לאחר שפסק הדין בהליך הפלילי הפך חלוט, הוגשה כנגד המבקשים קובלנה לוועדת האתיקה של המהנדסים והאדריכלים (להלן: ועדת האתיקה) בגין עבירות על פי תקנות 2, 3(א) ו-4 לתקנות המהנדסים והאדריכלים (כללים בדבר התנהגות שאינה הולמת את כבוד המקצוע), התשנ"ה-1994 (להלן: התקנות), וסעיף 16 לחוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958 (להלן: חוק המהנדסים). במסגרת הקובלנה נטען, בין היתר, כי המבקשים פעלו בחוסר מקצועיות, ביצעו עבודתם ברמה שאינה נאותה ומבלי להתחשב בבריאות ובבטיחות הציבור; וכי המבקשים נהגו בחוסר הגינות וללא שמירה על כבוד המקצוע. יוער כי המשיבה ביקשה לתמוך טענותיה בקביעות העובדתיות שהוכרעו בהליך הפלילי, אך למרות זאת, הוועדה אפשרה למבקשים להגיש חוות דעת מומחים מטעמם במידת הצורך.

2. ביום 27.1.2015 ניתנה הכרעת הדין של הוועדה, אשר תוקנה ביום 24.2.2015 לאחר שאחד מהנקבלים נפטר. מועד לשמיעת טיעונים לעונש נקבע ליום 19.5.2015, אולם מסיבות שלא היו בשליטת מי מהצדדים, פעילות הוועדה הופסקה עד שלבסוף הדיון נקבע ליום 15.6.2021. לנוכח מגפת

הקורונה פעילות הוועדה הופסקה בשנית. הוועדה שבה לפעילותה וקיימה שלושה דיונים לעניין העונש בחודשים יוני-אוגוסט 2021. ביום 26.10.2021, החליטה הוועדה לשלול את רישיון המבקשים ולבטל את רישומם בפנקס המהנדסים והאדריכלים לצמיתות.

3. המבקשים מיאנו להשלים עם פסק דינה של הוועדה והגישו ערעורים לבית המשפט המחוזי, הן באשר להכרעת הדין והן באשר לגזר הדין. בית המשפט דחה את הערעורים על הכרעת הדין וקבע, בין היתר, כי בבסיס הכרעת הוועדה מצויים הממצאים העובדתיים שנקבעו בהליך הפלילי; כי לא נפל כל פגם בהליך המשמעותי; וכי הטענה לפסילת חברי הוועדה נטענה בעלמא ובאופן שאינו מבוסס. לעומת זאת, בנוגע לגזר הדין, בית המשפט קבע כי לא ניתן משקל מספק לעקרון "מדרג הענישה", שכן ישנו שוני בעוצמת החומרה הנלווית למעשיו של רון לעומת זו של קאופמן ושחר, שכן רון הוא שקידם את שיטת ה"פל-קל" מול הלקוחות על אף שידע שאינה מאושרת על ידי המוסד המוסמך לאשרה, התעלם מחוזרי מנכ"ל והנחיות שפסלו את השיטה, והתחייב על עמידת השיטה בתקנים ובתקנות אל מול המזמינים. לעומת זאת, קאופמן ושחר הסתמכו על אמירותיו של רון ואמנם לא בדקו את השיטה כנדרש, אך גם לא קידמו אותה בענף ולא היו מודעים לבעייתיות שבה. עוד נקבע כי הוועדה סטתה ממדיניות הענישה הנוהגת שעה שרף הענישה עלה באופן ניכר ביחס לקאופמן ושחר; וכי חלוף הזמן והשיהוי הניכר בהליך בוועדה מהווה שיקול נוסף להפחתת עונשם של קאופמן ושחר, אך לא של רון. בשורה התחתונה, בית המשפט דחה את ערעורו של רון, וקיבל את ערעורם של קאופמן ושחר כך שהתליית רישיונם בפועל תהא לתקופה של 22 חודשים, ורישומם בפנקס המהנדסים יופסק לתקופה זו בלבד.

מכאן בקשות רשות הערעור שלפניי.

טענות הצדדים

4. לטענת המבקשים, הבקשות מעלות שלוש סוגיות משפטיות עקרוניות המצדיקות ליתן רשות ערעור בגלגול שלישי. נטען, בין היתר, כי במסגרת ההליך בוועדה נפלו פגמים רבים היורדים לשורש העניין, ובעיקרם השיהוי הניכר בהגשת הקובלנה ובניהול ההליך; כי כנגד המבקשים התבצעה אכיפה בררנית, בשל העובדה שמהנדסים רבים נוספים השתמשו בשיטת ה"פל-קל"

באותה התקופה, ואף לא אחד מהם הועמד לדין (למעט אלו המעורבים באסון ורסאי); וכי בית המשפט העלה את רף הענישה באופן שאינו אחיד ואינו הדרגתי. עוד המבקשים טענו כי לנוכח גילם המתקדם יש מקום להקל את גזר הדין; וכי לא נרשמו לחובתם עבירות אתיות נוספות בשנים שהמשיכו לעבוד לאחר האסון.

5. בתגובת המשיבה נטען כי דין הבקשות להידחות שכן הן לא מעוררות שאלה משפטית עקרונית המצדיקה ליתן רשות ערעור בגלגול שלישי. נטען, בין היתר, כי טענת השיהוי שהועלתה על ידי המבקשים נבחנה באופן יסודי ומעמיק על ידי בית משפט קמא; כי הליכי משמעת בדרך כלל מתנהלים לאחר סיום ההליך הפלילי, חרף העיכוב המובנה בהגשת הקובלנה; וכי חלק מתקופת השיהוי אכן נכפתה על המבקשים, אך ניתן לכך משקל נאות בגזר הדין ובפסק הדין שבערעור. עוד נטען כי המבקשים לא הציגו תשתית ראייתית קונקרטיית לביסוס טענתם לאכיפה בררנית; כי לא נפל כל פגם באיזון שביצע בית משפט קמא באשר לעונש שהושת על המבקשים, וכי הפחתת עונשם של קאופמן ושחר ל-22 חודשי פסילה היא אף מקלה יתר על המידה.

דיון והכרעה

6. לאחר עיון בבקשות ובתגובה להן, בפסק דינה של הוועדה ובפסק דינו של בית המשפט המחוזי, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשות להידחות, שכן אין הן עונות על אמות המידה המצדיקות מתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי".

כאמור, לשיטת המבקשים הבקשות מעוררות שלוש סוגיות משפטיות הדורשות בירור ב"גלגול שלישי" - תקינות ההליך והשיהוי בניהולו; טענת האכיפה הבררנית והגנה מן הצדק; ומדרג הענישה. עם זאת, חרף ניסיון המבקשים לשוות לבקשותיהם נופך עקרוני, פסק דינו רחב היריעה של בית המשפט קמא, התייחס בפירוט לטענות המבקשים, וכפי שציינה המשיבה בתגובתה, אף עיצב מחדש את הענישה המשמעתית. עיון בטענות המבקשים מעלה כי אין הן מעוררות כל שאלה משפטית החורגת מעניינם הפרטני. בית המשפט המחוזי שקל את טענותיהם באשר לשיהוי שבהגשת הקובלנה ובעיכוב ניהול ההליך בוועדה, ונתן לכך ביטוי בהפחתת גזר דינם של קאופמן ושפר ל-22 חודשים חלף שלילת רישיונם לצמיתות. עוד בית המשפט עמד על חשיבות עקרון מדרג הענישה אל מול אחידות הענישה, וקבע שבמקרה דנן, ביחס

לקאופמן ושפר נעשתה קפיצה משמעותית ברף הענישה המשמעותי, אך לא בעניינו של רון. אף אם לשיטת המבקשים נפלה טעות בפסק דינו של בית משפט קמא, אזכיר כי גם טעות ביישום הדין אינה מהווה עילה להתערבות ב"גלגול שלישי" (ראו, מני רבים, רע"א 6859/16 עיריית פתח תקוה נ' ל.ד.בניה והשקעות בע"מ, פסקה 8 (23.11.2016); רע"א 4138/22 פלוני נ' פלוני, פסקה 6 (28.6.2022)). לבסוף, טענת האכיפה הבררנית נדחתה לאחר שבית המשפט, כערכאה דיונית, נדרש לראיות שהוצגו בפניו וקבע כי לא הובאה תשתית עובדתית קונקרטי לביסוס הטענה. כפי שציננה המשיבה בתגובתה, לא עלה בידי המבקשים להצביע על הפלייה המצדיקה טענה של אכיפה בררנית, ו"קבוצת השוויון" הרלוונטית אינה כל מאות המשתמשים בשיטת ה"פל-קל", אלא המשתמשים בשיטה במאפיינים הרשלניים הייחודיים להם באסון ורסאי. כידוע, ערכאת הערעור לא נוטה להתערב בהכרעות כגון דא - על אחת כמה וכמה שלא במסגרת "גלגול שלישי".

7. למעלה מן הצורך, אוסיף ואציין כי עניינו בהליך משמעותי, שהתבסס על פסק דין פלילי חלוט, על פי הדין המשמעותי הרלוונטי כפי שנבחן על ידי ועדת האתיקה. כידוע, בית המשפט לא ימהר להתערב בעונש משמעותי, גם אם הוא סוטה במידת מה לחומרה או לקולא (ע"א 412/90 ד"ר אליהו נ' שר הבריאות, פ"ד מד(4) 422 (1990); להיקף המצומצם של התערבות בית המשפט בהחלטות בתי דין משמעותיים ראו עש"מ 11976/05 חליל נ' נציבות שירות המדינה, פסקה 20 (11.4.2007)). כאמור, בית משפט קמא לקח בחשבון את נושא השיהוי, והקל באופן משמעותי בדינם של קאופמן ושפר, וחלף השעיה לצמיתות קיצר את התקופה ל-22 חודשים בלבד. המדובר בענישה מתונה ביותר, שמא אף מקלה בהינתן חומרת מעשיהם של המבקשים, ובנסיבות אלה, בוודאי שאין מקום לקיצור נוסף של תקופת ההשעיה. בסופו של יום, לא ניתן להתעלם, ולא צריך להתעלם, מהעובדה שמדובר באחד מהאסונות האזרחיים הגדולים בתולדות המדינה והענישה המשמעותית צריכה לשקף את חומרת ואת גודל הרשלנות שיוחסה למבקשים, ואשר בגינה הורשעו גם במסגרת ההליך הפלילי.

קיצורו של דבר כי קביעותיו של בית המשפט המחוזי תחומות לדל"ת אמותיו של המקרה דנן, ולא מצאתי כי ישנה הצדקה להתערב בהן.

8. אשר על כן, הבקשות נדחות. הצווים הארעיים שניתנו בהחלטותיי
מהימים 29.11.2022 וה-5.12.2022 - מבוטלים.

ניתנה היום, כ"ג בטבת התשפ"ג (16.1.2023).

ש ו פ ט

---

n22079010_e03.docx

ברש 7901/22 דן שפר, אליהו משה רון, שמעון קאופמן נגד ועדת האתיקה של המהנדסים
והאדריכלים, מדינת ישראל - משרד הכלכלה והתעשייה - זרוע העבודה
ברש 7901/22 דן שפר, אליהו משה רון, שמעון קאופמן נגד ועדת האתיקה של המהנדסים
והאדריכלים, מדינת ישראל - משרד הכלכלה והתעשייה - זרוע העבודה

ברש 7901/22 דן שפר, אליהו משה רון, שמעון קאופמן נגד ועדת האתיקה של המהנדסים
והאדריכלים, מדינת ישראל - משרד הכלכלה והתעשייה - זרוע העבודה